

THE PLACEMENT OF אילו דברים AND THE PARAGRAPHS OF ברכת כהנים

In last week's newsletter, we reported on the different locations within ברכות השחר that ברכות התורה have appeared. This week we will examine the basis for each placement. Initially, the position of the נוסח אשכנז that ברכות התורה follows אשר יצר appears troublesome because in that ברכות התורה, נוסח אשכנז are recited before אלקי נשמה. This is a problem because the גמרא that we previously studied held that the first ברכה that one must recite upon rising is אלקי נשמה. In our current circumstances, we must recite על נטילת ידיים and אשר יצר first because of ידיים נקיות but then אלקי נשמה should follow. That is the basis for why Rav Yaakov Emden in his סידור placed ברכות התורה after אלקי נשמה.

There are several possible justifications for the position of נוסח אשכנז. The first is that some people arise earlier than the time to recite קריאת שמע and שמונה עשרה. They are required to recite על נטילת ידיים and אשר יצר but it is too early to recite ברכות השחר. In order for these people to learn תורה, they must first recite ברכות התורה. A second justification is based on the principle of זריזין מקדימים למצוות. Since there is an obligation of והגיתי בו יומם ולילה, we should try to study תורה soon after we awake, after our hands are clean and we have taken care of our personal needs. A third possible explanation is based on a thought that was published in the lecture by Rabbi Joseph Soloveichik, זצ"ל that we previously referred to entitled: ברכות התורה. One of the reasons that the Rav gives for combining תפלה and לימוד תורה is because he views לימוד תורה as a מתיר for תפלה. This is in line with the other lecture that we referred to on לימוד תורה in which the Rav maintains that by learning תורה we draw ourselves closer to רבוננו של עולם. The closer we move to the רבוננו של עולם, the more likely it is that the רבוננו של עולם will respond to our תפילות. As a result it can be argued that we should recite ברכות התורה and follow it with לימוד תורה before we begin ברכות השחר.

That the הגומל חסדים טובים ברכה of ברכות התורה place ספרדים is easily explained. Since the גמרא in מסכת ברכות which listed the ברכות השחר did not include ברכות התורה, we have to first recite the ברכות that were included in the גמרא in מסכת ברכות. The position of the גר"א that ברכות התורה are recited just before קרבות can also be easily explained. It appears that over time, the position of the תלמוד ירושלמי that

we must learn immediately after reciting ברכות התורה was universally accepted despite the position of תוספות. Since קרבנות have always played an important role in תפלת שחרית based on the principle of ונשלמה פרים שפתותינו (Newsletter 11) and since we include an excerpt from תורה, משנה and תלמוד therein, it is appropriate to recite the ברכות התורה just before קרבנות. The אשכול who quotes the גמרא in ב' עמ' ב' provides a further explanation:

ופרק איזהו מקומן שהוא סדר כל הקרבנות תקנום [כדי] להזכיר סדר קרבנות בכל יום כדאמרי' תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבודה מעלין עליהם כאלו נבנה בית המקדש בימיהם.

Despite placing the ברכות התורה just before קרבנות, the גר"א also provides that we recite ברכת כהנים and the two אילו דברים paragraphs before reading קרבנות.

Why do we recite ברכת כהנים immediately after ברכות התורה? The סימן in מחזור ויטרי provides the following explanation:

לאחר ברכת התורה או' ברכה כהנים שיש בה ס' אותיות כנגד ס' מסכתות שבתלמוד.

Rabbi Eliyahu Munk provides a further reason: שנישיאת כפיים במקדש היתה סמוכה לגמר עבודת הקרבן... לכן אומרים אותה בתפלת י"ח רק בסיום, אחרי ברכת העבודה.

The סימן adds: וכן נהגו – הטעם בג' פסוקים שרצו לסדר כדרך הקורא בתורה; ונקטו אלו משום שיש בהן ברכה. ומותר לומר אפי' קודם אור הבוקר דלא כיש מחמירין לאסור אז לומר אלו הפסוקים מטעם שאין נשיאת כפים בלילה דז"א דמטעם לימוד אנו אומרים אותו ולא מטעם נשיאת כפים.

Why do we recite the two אילו דברים paragraphs? The סדר עבודת ישראל explains:

ומה שנהגו לומר משנה וברייתא זו משום שהלכות פסוקות הן ומדברים במצוות שנוהגין בכל עת בכל שעה ובכל אדם.

It would seem that there is a much simpler explanation for reading the two אילו דברים paragraphs after reciting ברכות התורה. Since both paragraphs emphasize the importance of לימוד תורה, we want to begin each day with the two paragraphs that remind us to make לימוד תורה an integral part of our day.

לעלית נשמה אפרים בן אליעזר שהלך לעולמו ז' שבט

TRANSLATION OF SOURCES

אשכול-Our Sages established that we recite the chapter of Eizehu M'Koman that includes the order of sacrifices in order to remind us of the daily sacrifices, as we studied: learned men who spend their time studying the laws of the sacrifices are considered like men who re-established the Beit Hamikdash in their day.

מהזור ויטרי-After reciting Birchot Hatorah, we say the Blessings of the Kohanim because the Blessings of the Kohanim contain 60 letters which represent the sixty volumes of the Talmud.

Rabbi Eliyahu Munk-The blessings of the Kohanim were recited in the Beit Hamikdash after the daily sacrifice was brought. That is why we recite them around the same time that we recite the portions dealing with the sacrifices. It is the same reason that in Shmona Esrei we recite the blessings of the Kohanim after the section of Shmona Esrei that commemorates the daily service in the Beit Hamikdash.

משנה ברורה-On the words-"And this is how they conducted themselves"-The reason that we recite the blessings of the Kohanim is because the blessings contain three verses which is the minimum one must read when one receives an aliya to the Torah. Our sages chose the Blessings of the Kohanim so that we start our day with a blessing. It is permitted to read these verses even before the day begins. This is not in accordance with those who do not permit one to read the Blessings of the Kohanim before the day begins because the Blessings of the Kohanim were not recited in the Beit Hamikdash at night. We are permitted to read these verses because we recite these blessings not as the Blessings of the Kohanim but as verses of the Torah that we want to study.

סדר עבודת ישראל-The reason that we recite the Mishna and Baraita of "Ailu D'Varim" is because they contain rules that are universally accepted and are rules that are applicable at all times and for all people.

SUPPLEMENT

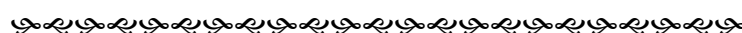
ברכות השחר ON לקוטי מהרי"ך SELECTIONS FROM THE

ועיין בהש"ע סי' וא"ו שיש נוהגין שאחר שבירך אחד ברכת השחר וענו אחריו אמן חוזר אחד מהעונים אמן ומברך אחריו ועונים אחריו גם כן אמן, וכסדר הזה עושים כלם, ואין לעורר אחריהם ולומר שכבר יצאו באמן שענו תחלה מפני שהמברך אינו מכוין להוציא אחרים והם מכוונים שלא לצאת בברכתו ע"ש. (ועיין בפרי מגדים שכתב דבאגור כתב שנהגו הזקנים כן ועכשיו בעוה"ר נתקיים ירהבו הנער בזקן ויבטלו התפלות ע"ש. אך ממ"ש בשערי תשובה שהארז"ל היה עונה אמן אפילו אחר מאה אנשים ע"ש, נראה שמנהג הזה היה גם כן בבית מדרשו של רבינו הארז"ל שלא רק הזקנים לבד היו נוהגין כן, ואודת ביטול התפילות כל ערום יעשה בדעת). וטעם מנהג זה עיין במג"א כדי לענות צ' אמנים כמ"ש המקובלים שיראה אדם שיהיה בתואר צדי"ק דהיינו לענות בכל יום צ' אמנים ד' קדושות י' קדישים ק' ברכות.

יברך ה' וישמרך. הנה בגמ' לא מוזכר כלל מפסוקים אלו וגם ברי"ף וברא"ש ליתא, אך הוא בסידור רב עמרם וברמב"ם ובטור וגם התוס' הביאו בשם מנהג הצרפתים והוא מטעם שלא יהיה הפסק בין הברכה להלימוד. (ואם הפסיק בין הברכה להפסוקים דעת הב"ח דצריך לחזור ולברך ומ"מ לענין מעשה צ"ע). והטעם שהתקינו פסוקים אלו דוקא עיין בדרך החיים מפני שרצו לסדר אחר ברכת התורה ג' פסוקים כדרך הקורא בתורה דתנן שלא יפחות מג' פסוקים, והתקינו אלו שיש בהם ברכה ע"ש. ולפענ"ד אפשר עפ"י מ"ש באבודרהם דבפסוקי ברכת כהנים מרומזים על הקורין בתורה, דהיינו בפסוק יברך יש ג' תיבות כנגד ג' הקורין בחול ובפסוק יאר ה' יש ה' תיבות כנגד ה' שקורין ביו"ט ובפסוק ישא ז' תיבות כנגד ז' הקורין בשבת ע"ש בסדר החזרת הש"צ, לכך כיון שהתקינו ג' פסוקים כקורא בתורה התקינו אלו שמרומזים בהם הקורין בתורה. והנה נוסח דידן לומר קודם ברכת כהנים וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם ואחר ברכת כהנים פסוק ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם, אך בסידורי אשכנז ליתא וגם ברמב"ם ובמחזור ויטרי ליתא. והנה פסוק ושמו את שמי איתא גם בסידור רב עמרם אך פסוק

וידבר גם שם ליתא, אך נוסחא דידן הוא בסידור האר"י ובתולעת יעקב ע"ש:

ותלמוד תורה כנגד כלם. הנה אם כי תלמוד תורה כנגד כלם מ"מ אין לך רשות לפטור ממצות וגמילות חסדים, וכבר האריכו בזה בהקדמה לספר ראשית חכמה ובסדר היום כאן, ואעתיק מה ששמעתי בזה בשם הרב הקדוש מו"ה זוסיא זצ"לה"ה שפעם אחת בא לאיזה עיר והיה שם איש אחד שהיה עוסק בתורה אבל לא בגמ"ח, ובא אצלו הרה"ק הנ"ל וביקש אותו שיקבץ בעבורו מעות, והשיב האיש הנ"ל שאין רצונו לבטל מתלמוד תורה כי תלמוד תורה כנגד כלם, ואמר לו הרב הקדוש מו"ה זוסיא שיספר לו איזה מעשה בעיר אחת היה עשיר אחד וקנה בגד עליון שקורין טיליפ יפה מאוד, וכאשר בא לבית הכנסת מלובש בטייליפ הנ"ל ותהום כל העיר על רוב יופיה, והיה שם איש עני ונתקנא מאוד ע"ז ומכר כל אשר לו וקנה גם כן טיליפ כנ"ל, וכאשר בא האיש עני לבית הכנסת מלובש עם הטייליפ ותצחק כל העיר וחרה מאוד להאיש העני הנ"ל ושאל הלא הטייליפ שלי הוא ממש כמו של הנגיד הנ"ל ומדוע צחקתם עלי, והשיבו לו הלא הנגיד הנ"ל הוא מלובש מכף רגל ועד ראש עם בגדים יקרים אך האמת שהטייליפ הוא יקר מכל אמנם לא כן אתה שאתה הולך בלא מכנסיים, כמו כן ממש כוונת המשנה הלז שחושב כיבוד אב וכו' וזה הוא הבגדים מכף רגל ועד ראש אך תלמוד תורה הוא הטייליפ שהוא יקר מכל, אבל מי שהוא ערום ויחף ואין לו רק הטייליפ הלא אך לצחוק הוא, כך שמעתי והדברים נכונים מצד עצמן:

מהרי"ך BIOGRAPHY OF THE

רב ישראל היים ב"ר יהודה פרידמן ראהוב (מארמאראש) - נפטר: כ"ד סיון ה'תרפ"ב.
בספר חכמי הונגריה לר' יצחק יוסף כהן מופיעים מספר נתונים, נתונים נוספים נמצאו בספר רבה של ראהוב משנת תרמ"ח. ספרו נדפס בשנת תר"ס. ההסכמות לספר נתנו ע"י גדולי הונגריה. רבו ר' חנניה יו"ט ליפא טייטלבוים אב"ד סיגט מציין שלמרות שכרגיל אינו נוהג לתת הסכמות לספרים הרי שלרוב יקרותו של המחבר וליקרת חיבורו שיהיה לתועלת גדולה (=גדולה) הרי שהוא מסכים להדפסת ספרו ר' משה פנט אב"ד טאש כותב שלדעתו הספר יהיה לתועלת גדולה והוא מבקש מכ"א לרכשו.
חותנו: ר' מנחם זאב וויסבורג אב"ד טארקאן; רבו: בעל ייטב לב מסיגט; חיבר: ליקוטי מהרי"ח.

-Reproduced from the Otzar Halacha CD-ROM-